

Til Kommunal- og distriktsdepartementet

Oslo, 21. september 2022

Forslag til endringer i lov om interkommunale selskap – høringsvar fra NKRF

Innledning

NKRF viser til mottatt høringsbrev og høringsnotat av 25. mai 2022 med forslag til endringer i lov om interkommunale selskap, samt forslag til ny budsjett- og regnskapsforskrift for interkommunale selskap.

Vi vil i det nedenstående redegjøre for våre innspill og synspunkter.

Åpenhet og innsyn

NKRF er positiv til åpenhet i virksomheten til de interkommunale selskapene. De leverer viktige tjenester til innbyggerne i kommunene, og dette i seg selv taler for åpenhet og innsyn.

Vi støtter derfor hovedregelen om at representantskapsmøtene i de interkommunale selskapene skal være åpne.

Så kan det være spesielle hensyn og situasjoner som tilsier at et møte i representantskapet bør lukkes, men vi anser at hjemlene i kommuneloven § 11-5 ivaretar disse.

Når det gjelder forslaget om åpne styremøter, mener vi at departementet ikke i tilstrekkelig grad har drøftet konsekvensene av et slikt forslag.

Styremedlemmene i et interkommunalt selskap vil ofte ha behov for å kunne diskutere fortrolig og uforpliktende for å komme til bunns i en sak. Krav om åpne styremøter vil kunne føre til at slike diskusjoner flyttes ut av styremøtene, og at styremøtene dermed kun blir formelle vedtaksorgan. Dette vil være svært uheldig, og vil ikke gi mer åpenhet i de interkommunale selskapene.

Dette vil også kunne være et problem i dialogen mellom daglig leder og styret, ved at denne dialogen flyttes ut av styremøtene. Dette vil kunne hindre styret i å komme inn i en sak på et tidlig stadium, og konsekvensen av det vil være at styret får mindre innflytelse på viktige saker av strategisk karakter.

Mange interkommunale selskap leverer tjenester som er i konkurranse med andre leverandører. Det er viktig at forretningsmessige og strategiske forhold kan diskuteres i styret uten at diskusjonen skal foregå i åpne møter. Et krav om en slik åpenhet vil kunne hemme diskusjonen i styret og være konkurransevridende til fordel for private leverandører.

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Haakon Vils gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: [23 23 97 00](tel:23239700) Epost: post@nkrf.no Nettside: nkrf.no

Org.nr.: 975 450 694 MVA

Dette er hensyn som taler for at styremøter i interkommunale selskap ikke bør være underlagt samme krav om møteoffentlighet som et kommunestyre.

Valg av medlemmer til representantskapet

NKRF støtter forslaget om at det for hvert faste medlem av representantskapet velges minst to varamedlemmer. Dette vil etter vår mening bidra til at flere eierkommuner deltar på representantskapsmøtene, og at dette reduserer problemet med ikke vedtaksdyktige møter.

Antall styremedlemmer

NKRF støtter forslaget om at representantskapet fritt skal kunne bestemme antall styremedlemmer i et interkommunalt selskap. Dette vil etter vårt syn bidra til en mer effektiv drift av selskapet. Behov for endringer i styret er det eierorganet som kjenner best til, og man unngår at dette da må behandles av hvert enkelt kommunestyre.

Kostnader ved eierorganet

NKRF mener at kostnadene til eierorganet bør belastes eierne. Vi støtter derfor ikke forslaget om at godtgjørelsen til leder og nestleder i representantskapet skal belastes selskapet selv.

Vedrørende forslag til regler om økonomiforvaltning

NKRF legger til grunn at økonomibestemmelsene i lov om interkommunale selskap skal være mest mulig harmonisert med kommuneloven.

Underskuddsdekning

Vi stiller spørsmål om kravet om underskuddsdekning innen to år er forenlig med selvkostforskriften § 8 tredje ledd om at underskudd kan framføres og dekkes inn av et framtidig overskudd senest 5 (6) år etter at det oppstod. Vi mener at nye økonomiregler i lov om interkommunale selskap ikke bør innskrenke adgangen til å bruke selvkostfond og på den måte utjevne gebyrene for kommunale tjenester. Selskapene har behov for en bærekraftig økonomi, der egenkapitalen bør kunne være så stor at man unngår å be eierne om ekstra tilskudd for å håndtere svingninger i egen økonomi.

Lovforslaget kan forstås slik at underskudd skal dekkes med tilgjengelig egenkapital. Et interkommunalt selskap kan ha behov for å ha egenkapital tilgjengelig for å dekke ekstraordinære kostnader. Det bør derfor være mulig at underskudd i interkommunale selskap dekkes med overføringer fra eierne før det stilles krav om bruk av egenkapitalen.

Årsregnskapet og årsberetningen

Vi mener det er lite logisk at regnskapsprinsippet skal være avgjørende for om et interkommunalt selskap skal ha plikt til å avlegge årsberetning. NKRF mener at alle interkommunale selskap skal ha årsberetningsplikt, slik det er for kommunale foretak.

Vi mener også at lovforslaget er uklart med hensyn til hvem som formelt avlegger regnskapet og årsmeldingen.

Det daværende Kommunal- og regionaldepartementet klargjorde i brev av 19. mai 2010 til NKRF at det er styret i et interkommunalt selskap som formelt avlegger regnskapet. Etter vår vurdering må det klart fremgå av loven at det er styret som skal avlegge årsregnskapet og årsberetningen. Vi anbefaler også at det tas inn en bestemmelse om at årsregnskapet og årsberetningen skal være signert av et samlet styre, jf. tilsvarende bestemmelse i regnskapsloven § 3-5, og at det er dette organet som avlegger disse dokumentene. Det bør åpnes for at årsregnskapet og årsberetningen kan signeres elektronisk av styret.

Når det gjelder fristen for å avlegge regnskap, vil dette slå annerledes ut for et interkommunalt selskap enn for en kommune. I en kommune er det tilstrekkelig at kommunedirektøren legger fram regnskapet innen 22. februar. For et interkommunalt selskap er det derimot slik at hele styret må legge fram regnskapet innen denne fristen. Dette fører til at regnskapet for et interkommunalt selskap i realiteten må være ferdig tidligere enn for en kommune.

Vi vil foreslå at fristen for å avlegge regnskap og årsberetning settes til 31. mars. Ved å ha samme frist for regnskap og årsberetning vil også de interkommunale selskapene spare ressurser ved at de kan behandle både regnskapet og årsberetningen på samme styremøte.

Vi er oppmerksomme på at fristen 22. februar sammenfaller med fristen for KOSTRA-rapportering. Vi mener imidlertid at fristen for KOSTRA-rapporteringen og formell avleggelse av årsregnskapet i styret ikke må være sammenfallende.

Det er viktig at revisor har tilstrekkelig tid til å revidere regnskapet. I lovforslaget sammenfaller fristen for å avgi revisjonsberetning for interkommunale selskap med fristen for å avgi revisjonsberetning til kommunene, kommunale foretak og for konsernregnskap. På grunn av ressursituasjonen hos revisjonsenhetene er dette uheldig.

Vi vil derfor foreslå at fristen for å avgi revisjonsberetning til interkommunale selskap settes til 15. mai. Vi vil påpeke viktigheten av at fristen for å avlegge regnskap og årsberetning og fristen for å avgi revisjonsberetning sees i sammenheng slik at revisor har tilstrekkelig tid til å utføre sin revisjon.

Låneopptak

Når det gjelder de interkommunale selskapenes adgang til å ta opp lån for å finansiere andres investeringstiltak, mener vi at det mest nærliggende er at det selskapet som investerer også tar opp lånet. Denne type behov kan også løses ved at kommuneloven § 14-16 åpner for at kommunene kan lånefinansiere investeringer i interkommunale selskap de indirekte er deltakere i.

Forslag til budsjett- og regnskapsforskrift

Forslag til budsjett – og regnskapsforskrift inneholder mange henvisninger til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. Dette gjør forskriften krevende å lese. Vi vil be om at forskriften gjøres mer tilgjengelig.

Interkommunale selskap som i sin helhet leverer selvkosttjenester på vegne av en kommune, bør ha tilsvarende notekrav om selvkost som kommunene selv. Dette må gjelde uavhengig av hvilket regnskapsprinsipp selskapet benytter. Vi foreslår at notekrav etter forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 5-13 bokstav b tilføyes i forskriftens § 2 fjerde ledd.

Vennlig hilsen
NKRF

Per Olav Nilsen /s/
styreleder

Rune Tokle /s/
daglig leder